

Regeringens proposition

1982/83:64

om ändring i sekretesslagen (1980:100);

beslutad den 4 november 1982.

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll ovannämnda dag.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

OVE RAINER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås ett par mindre ändringar i sekretesslagen. Dels föreslås att vissa uppgifter om enskildas personliga förhållanden skall kunna hållas hemliga i ärenden om bostadsförmedling. Dels föreslås en bestämmelse om sekretess till skydd för enskilda i samband med personalkontroll.

De nya reglerna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 1983.

Förslag till

Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)¹
dels att i 1 kap. 8 § orden "allmänt kyrkomöte" skall bytas ut mot
"kyrkomötet".

dels att 9 kap. 17 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 7 kap. 25 §, av nedan angivna
lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

25 §

*Sekretess gäller i ärende om kom-
munal bostadsförmedling för uppgift
om enskilds personliga förhållanden,
om det kan antas att den enskilde eller
någon honom närstående lider bety-
dande men om uppgiften röjs.*

*I fråga om uppgift i allmän hand-
ling gäller sekretessen i högst sjuttio
år.*

9 kap.

17 §

Sekretess gäller, om inte annat följer av 18 §, i

1. utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål,

2. angelägenhet, som avser an-
vändning av tvångsmedel i sådant
mål eller i annan verksamhet för att
förebygga brott,

2. angelägenhet, som avser an-
vändning av tvångsmedel i sådant
mål eller i annan verksamhet för att
förebygga brott *eller som avser sådan
personalkontroll som enligt särskilda
bestämmelser sker i fråga om tjänster
av betydelse för rikets säkerhet,*

3. åklagarmyndighets, polismyndighets eller tullmyndighets verksamhet i
övrigt för att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott

för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det
kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller
men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i verksamhet, som avses i första stycket, för anmälan eller
utsaga från enskild, om det kan antas att fara uppkommer för att någon
utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio
år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

¹Lagen omtryckt 1980:880.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1982-09-16

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Wikström, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Söder, Johansson, Wirtén, Andersson, Boo, Eliasson, Elmstedt, Ahrland, Molin

Föredragande: statsrådet Ahrland

Lagrådsremiss om ändring i sekretesslagen (1980:100)

1 Inledning

I detta ärende avser jag att ta upp två frågor som gäller sekretesslagen (1980:100, omtryckt 1980:880, ändrad senast 1982:523), SekrL.

Den första frågan avser sekretess i ärenden om bostadsförmedling och har tidigare berörts i prop. 1981/82:186 om ändring i sekretesslagen (1980:100), m.m. (s. 39). Föredragande statsrådet framhöll då att frågan borde beredas utförligare innan något förslag i ämnet kunde läggas fram. En kort promemoria i ämnet har sedan upprättats inom justitiedepartementet. Promemorian har remissbehandlats. Promemorian och en sammanställning av de remissyttranden som har avgetts över den bör fogas till protokollet som *bilaga 1* och *2*.

Vidare avser jag att ta upp en sekretessfråga som hänger samman med vissa planerade ändringar i personalkontrollkungörelsen (1969:446, ändrad senast 1981:982).

2 Allmän motivering

2.1 Sekretess i ärenden om bostadsförmedling

Bestämmelser om kommunal bostadsförmedling finns i lagen (1947:523) om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande m.m. (omtryckt 1975:131, ändrad senast 1982:356), den s.k. bostadsförsörjningslagen. Enligt 4 § skall kommunen – om det behövs för att främja bostadsförsörjningen – anordna avgiftsfri bostadsförmedling.

Hur verksamheten med kommunal bostadsförmedling är organiserad beror bl.a. på kommunens storlek. I vissa kommuner utgör bostadsförmedlingen en särskild förvaltningsenhet, medan verksamheten i andra kommuner är en uppgift för tjänstemän inom fastighetskontoret eller motsvarande enhet. I vissa kommuner ombesörjer allmännyttiga bostadsföretag förmedlingsuppgifterna.

Enligt bostadsstyrelsens senaste kartläggning, som avsåg förhållandena vid årsskiftet 1976/77, fanns bostadsförmedling som självständigt förvaltningsorgan i 111 kommuner. I 47 kommuner bedrevs förmedlingsverksamheten som en deluppgift inom kommunens kansli. Förmedlingsverksamhet i andra former förekom i 120 kommuner, främst genom att allmännyttiga bostadsföretag skötte verksamheten.

Så länge som tillgången på bostäder var relativt god förmedlades bostäder till de bostadssökande i kördning i mån av tillgång. Kördningen kunde i speciella fall frångås, nämligen vid s.k. förtursfall. Numera har man på många håll gått ifrån kösystemet. I stället gör förmedlingarna en gradering av de sökandes behov av bostad. Man bedömer hur akut behovet av bostad är i varje enskilt fall. De som har störst behov av bostad tilldelas bostad i första hand. I de fall denna metod tillämpas har kommunerna ofta lagt fast vissa generella behovskriterier för förmedlingen av lägenheter.

Enligt 1937 års sekretesslag gällde i princip inte någon sekretess för handlingar hos en kommunal bostadsförmedling. Ett läkarintyg eller en annan handling, som lämnades in i ett bostadsförmedlingsärende eller upprättades i ett sådant ärende, kunde alltså inte utan vidare sekretessbeläggas. Om intyget eller handlingen hörde till ett annat ärende, t.ex. till ett ärende rörande hälsovård, sjukvård eller socialhjälp, och hade lånats in till bostadsförmedlingen, gällde dock hos bostadsförmedlingen de sekretessregler som var tillämpliga på det ursprungliga ärendet. Intyg och handlingar som härrörde från ärenden av detta slag var därför normalt sekretessbelagda hos de kommunala bostadsförmedlingsorganen (se 14 § 1937 års sekretesslag och JO:s ämbetsberättelse 1968 s. 500).

Enligt den nya sekretesslagen är uppgifter i bostadsförmedlingsärenden om enskildas personliga förhållanden inte sekretessbelagda. Inte heller blir sådana uppgifter hemliga hos bostadsförmedlingarna, om de härrör från exempelvis hälso- och sjukvården eller socialtjänsten.

Vid remissbehandlingen av justitiedepartementets promemoria (Ds Ju 1981:17) Sekretesskydd och informationsbehov tog två remissinstanser – Svenska kommunförbundet och stadskansliet i Stockholm – upp frågan om sekretess i bostadsförmedlingsärenden och förordade att sekretess borde gälla i sådana ärenden. Med anledning härav framhöll jag i prop. 1981/82:186 om ändring i sekretesslagen (1980:100), m.m. att det i och för sig finns skäl för att sekretess bör gälla för de känsligaste uppgifterna i ärenden om bostadsförmedling. Å andra sidan erinrade jag om att det här onekligen finns

ett betydande insynsintresse. Min slutsats blev att frågan borde beredas utförligare genom remissbehandling av de båda yttrandena. De synpunkter som hade framförts av de båda remissinstanserna har redovisats i den tidigare nämnda promemorian (bil. 1). Remissutfallet av promemorian visar att flertalet remissinstanser förordar att sekretess bör gälla i ärenden om bostadsförmedling. Från flera håll framhålls dock att det är angeläget att sekretessen begränsas till särskilt ömtåliga uppgifter med hänsyn till allmänhetens intresse av insyn i sådana ärenden.

Av remissyttrandena framgår att det inte sällan förekommer åtskilliga uppgifter av känslig natur i ärenden om bostadsförmedling. Detta gäller särskilt när sociala eller medicinska skäl åberopas som grund för en ansökan om bostad. I dessa fall åberopas ofta intyg av läkare eller kurator. I ärendena förekommer också utdrag ur läkarjournaler, yttranden från sociala myndigheter och kriminalvårdsmyndigheter etc.

Genom vad som har kommit fram vid remissbehandlingen får det anses klarlagt att den nuvarande ordningen kan medföra olägenheter för enskilda bostadssökande genom att uppgifter om deras mest privata förhållanden blir offentliga när de lämnas till bostadsförmedlingen. En bostadssökande måste med förtroende våga lämna även känsliga uppgifter om sig själv till bostadsförmedlingen, särskilt som dessa uppgifter kan vara av avgörande betydelse för hans möjlighet att få en bostad.

Enligt min mening finns det därför ett behov av att kunna hemlighålla ömtåliga uppgifter om personliga förhållanden i ärenden om bostadsförmedling. Sådana uppgifter förekommer särskilt i s.k. förtursfall. Att göra skillnad mellan uppgifter som avser förtursfall och uppgifter om bostadsförmedling i andra fall är emellertid knappast möjligt, eftersom systemet med kördning och förtur inte tillämpas i alla kommuner.

Jag anser alltså att det bör införas en bestämmelse om sekretess i ärenden om bostadsförmedling. Med hänsyn till det intresse av insyn i sådana ärenden som otvivelaktigt föreligger är det dock angeläget att sekretessen inte sträcker sig för långt. En lämplig avvägning bör kunna åstadkommas, om föreskriften utformas så att sekretess skall gälla endast om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider betydande men om uppgifterna röjs. Om regelns skaderekvisit utformas på detta sätt, blir huvudregeln att sekretess inte kommer att gälla i ärenden om bostadsförmedling (jfr prop. 1979/80:2, Del A, s. 80 f). Endast om man kan anta att utlämnandet av en viss uppgift skulle medföra *betydande* men skall den kunna hemlighållas. Innebörden härav är att uppgifter av mera alldagligt slag – som att bostad söks därför att sökanden har arbete på en viss plats, skall gifta sig, väntar barn, är trångbodd etc. – inte blir sekretessbelagda. Normalt bör inte heller en uppgift om att någon skall skilja sig vara sekretessbelagd. Som exempel på uppgifter som bör kunna hållas hemliga kan nämnas uppgifter om brott och brottsåföljder, om att någon är utsatt för misshandel

i hemmet, om missbruksproblem och om vissa känsliga sjukdomar. Jag vill emellertid framhålla att även uppgifter av normalt harmlöst slag någon gång bör kunna hållas hemliga. Som exempel kan nämnas att en uppgift om en bostadssökandes adress bör vara sekretessbelagd, om man kan anta att utlämnande av uppgiften skulle leda till personföljelse.

Med anledning av en synpunkt som har förts fram under remissbehandlingen vill jag framhålla att den nya sekretessbestämmelsen bör vara tillämplig oavsett vem som begär att få del av en viss uppgift. Bestämmelsen bör alltså kunna åberopas även gentemot presumtiva hyresvärdar. Jag vill dock inte bestrida att en hyresvärd i vissa fall kan ha ett berättigat intresse av att få kännedom även om mera ömtåliga uppgifter om en eventuell blivande hyresgäst. Om utlämnandet av uppgifterna i sådana fall skulle komma i strid med den nya bestämmelsen, bör problemet i många fall kunna lösas genom att den bostadssökande ger sitt samtycke till att uppgifterna lämnas ut (jfr 14 kap. 4 § SekrL).

På grund av det anförda föreslår jag att det i 7 kap. 25 § SekrL införs en ny bestämmelse om sekretess i ärenden om bostadsförmedling och att bestämmelsen skall träda i kraft den 1 januari 1983. Någon särskild övergångsbestämmelse torde inte erfordras. Den nya regeln innebär att även uppgifter som har inhämtats av bostadsförmedlingen före ikraftträdandet kommer att kunna hållas hemliga i den utsträckning som följer av den nya föreskriften.

En remissinstans har förordat att en sekretessbestämmelse införs även beträffande uppgifter i ärenden om bostadsanpassningsbidrag. Enligt min mening har det inte visats tillräckliga skäl för en sådan bestämmelse.

2.2 Sekretess i personalkontrollärenden

Med anledning av en framställning från rikspolisstyrelsen övervägs inom justitiedepartementet vissa ändringar i personalkontrollkungörelsen. Ändringarna har till syfte att åstadkomma en bättre differentiering när det gäller placeringen av tjänster i olika skyddsklasser och att minska antalet skyddsklassplacerade tjänster. Bl.a. planeras att nuvarande skyddsklass 1 skall ersättas av två skyddsklasser, 1A och 1B. För tjänster som skall hänföras till skyddsklass 1A skall s.k. särskild personutredning få företas. Vid sådan utredning skall det göras en närmare undersökning av de personliga förhållandena beträffande den som kontrollen avser än vad som annars blir fallet.

För uppgifter som kan komma fram vid särskild personutredning gäller redan med nuvarande bestämmelser sekretess enligt 5 kap. 1 § SekrL *till skydd för det allmännas intresse av att förebygga och beivra brott*. Denna paragraf kan vara tillämplig såväl på uppgifter hos rikspolisstyrelsen som på uppgifter hos den myndighet som företar personalkontroll, dvs. den

myndighet där den ifrågavarande tjänsten finns. En uppgift av detta slag är nämligen alltid *hänförlig till* den verksamhet som avses i 5 kap. 1 § första stycket 3.

Sekretess kan vidare gälla enligt 9 kap. 17 § SekrL *till skydd för den enskilde*. Sekretessen gäller för uppgifter om någons personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att han eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs. Denna paragraf är tillämplig på uppgifter hos rikspolisstyrelsen men däremot i allmänhet inte på uppgifter hos den myndighet där den berörda tjänsten finns.

Enligt min mening är det uppenbart att man inte bör införa en möjlighet att göra särskilda personutredningar utan att samtidigt införa ett tillfredsställande sekretesskydd för den enskilde. Den som utsätts för personalkontroll skall inte behöva riskera att ömtåliga uppgifter om hans eller någon honom närståendes privatliv blir tillgängliga för allmänheten. Jag föreslår därför att 9 kap. 17 § kompletteras med en bestämmelse som ger ett sådant sekretesskydd. Lämpligen bör ändringen göras i form av ett tillägg till punkt 2 i första stycket så att samma sekretessbestämmelser kommer att gälla för uppgifter i personalkontrollärenden oavsett hos vilken myndighet uppgifterna finns.

En särskild fråga är i vilken utsträckning uppgifter i ett personalkontrollärende hos den myndighet där den berörda tjänsten finns kan hållas hemliga för den kontrollerade själv. Jag vill då först erinra om att huvudregeln i sekretesslagen är att sekretess till skydd för den enskilde inte gäller i förhållande till den enskilde själv (se 14 kap. 4 § SekrL). Uppgifter som är sekretessbelagda enligt 9 kap. 17 § SekrL kan alltså inte hållas hemliga för den kontrollerade själv hos arbetsgivarmyndigheten så länge sekretessen gäller endast till förmån för honom. Regeln kan emellertid hindra att uppgifterna lämnas ut t.ex. därför att de skulle skada någon närstående till den kontrollerade. Det bör också observeras att regeln i 5 kap. 1 § SekrL om sekretess till skydd för allmänna intressen samtidigt kan vara tillämplig på uppgifterna. Den regeln gäller också i förhållande till den kontrollerade. Om denne är part i ett ärende hos arbetsgivarmyndigheten, kan han emellertid ändå ha rätt att få del av uppgifterna. Endast i den mån det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs kan parten vägras att ta del av detta (se 14 kap. 5 § SekrL).

När det gäller frågan om den kontrollerades insyns rätt kan också erinras om att den som skall kontrolleras normalt bör få tillfälle att yttra sig innan rikspolisstyrelsen lämnar ut några uppgifter om honom till arbetsgivarmyndigheten (13 § personalkontrollkungörelsen).

3 Upprättat lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats ett förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Förslaget bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

4 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över lagförslaget.

5 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
vid sammanträde
1982-10-25

Närvarande: justitierådet Fredlund, regeringsrådet Brodén, justitierådet Palm.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 16 september 1982 har regeringen på hemställan av dåvarande statsrådet Ahrland beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Förslaget har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Sigurd Heuman.

Förslaget föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

7 kap.

25 §

Sekretessregler måste ofta utformas under hänsynstagande till motstridande intressen. På den kommunala bostadsförmedlingens område framträder å ena sidan behov av ett visst sekretesskydd för bostadssökandes och andras personliga förhållanden. Å andra sidan utgör den kommunala bostadsförmedlingen, såsom framhållits i remissen, ett område där behovet av offentlighet och insyn är betydande. Att uppgifter om bostadssökande och fördelningsgrunder hålls tillgängliga är vidare av betydelse för allmännyttiga bostadsföretag och andra bostadsupplåtare som har intresse av att kunna planera och utforma miljön för de boende på lämpligt sätt. Även om den i remissen föreslagna regeln om sekretess är restriktivt hållen jämfört med andra bestämmelser i sekretesslagen, är den ägnad att inverka på möjligheterna till insyn i och kontroll av bostadsförmedlingsverksamheten liksom på möjligheterna för olika bostadsupplåtare att forma boendemiljön på ett ur olika sociala synpunkter lämpligt sätt. Att bilda sig någon säker uppfattning om den föreslagna regelns praktiska konsekvenser är inte alldeles lätt, därför att det föreliggande materialet inte ger någon allsidig bild av de motstående intressenas inbördes tyngd. Några representanter för massmedia eller företrädare för bostadsupplåtare har sålunda inte beretts tillfälle att yttra sig i ärendet. Lagrådet vill ytterligare framhålla att verkan av en reform enligt förslaget blir ofullständig, så länge den bostadsförmedling som en rad kommuner överlåtit på allmännyttiga bostadsföretag och andra privaträttsliga subjekt inte omfattas av någon motsvarande reglering. Såvitt kan utläsas av direktiven för utredningen (Kn 1978:41) Kommunala företag m.m. torde en utvidgning av offentlighetsprincipen till organ som övertar förvaltnings-

uppgifter från kommunala myndigheter övervägas inom denna utredning. Detta kan tala för att reformen får anstå någon tid.

9 kap.

17 §

Lagrådet lämnar förslaget i denna del utan erinran.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1982-11-04

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Lundkvist, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, S. Andersson, Rainer, Boström, Bodström, B. Andersson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg

Föredragande: statsrådet Rainer

Proposition om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande¹ över förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Lagrådet har framfört vissa invändningar mot förslaget om sekretess i ärenden om bostadsförmedling. Som lagrådet har påpekat kan det vara av intresse för allmännyttiga bostadsföretag och andra som upplåter bostäder att för planeringsändamål ha tillgång till vissa uppgifter som finns hos en kommunal bostadsförmedling. Vad som kan behövas för sådana ändamål är emellertid snarast statistiska uppgifter och annan information av mera neutral karaktär. Däremot behövs knappast uppgifter om enskilda bostads-sökande, i varje fall inte sådana uppgifter om ömtåliga personliga förhållanden som skall kunna hemlighållas med stöd av den föreslagna bestämmelsen i 7 kap. 25 § sekretesslagen. Jag kan därför inte dela lagrådets uppfattning att bestämmelsen är ägnad att inverka på möjligheterna för olika bostadsupp-låtare att forma boendemiljön på ett sätt som är lämpligt från sociala synpunkter.

Däremot är det naturligtvis riktigt att den föreslagna bestämmelsen i viss mån begränsar möjligheterna till insyn och kontroll i ärenden om bostads-förmedling. Den konsekvensen har diskuterats i remissprotokollet, och föredragande statsrådet har kommit till uppfattningen att behovet av att kunna hemlighålla särskilt ömtåliga uppgifter om personliga förhållanden väger över önskemålet om total öppenhet i sådana ärenden. Jag delar den uppfattningen.

¹Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 16 september 1982.

Jag vill emellertid understryka att det är angeläget att reglerna tillämpas på ett sådant sätt att det insynsintresse som gör sig gällande bl. a. från massmedierna tillgodoses. Det förtjänar i det sammanhanget att påpekas att reglerna inte innebär någon inskränkning i den s. k. meddelarfriheten, dvs. friheten att utan hinder av sekretessen lämna uppgifter för publicering i tryckt skrift, radio eller TV. Detta har också varit en utgångspunkt i lagrådsremissen. Jag har också vid en underhandskontakt med Svenska journalistförbundet erfarit att man från förbundets sida inte har någon erinran mot en sekretessregel av den innebörd som jag här förordar.

Med anledning av lagrådets uttalande om att verkan av den föreslagna reformen blir ofullständig eftersom den inte omfattar kommunal bostadsförmedling som har överlåtit på bl.a. allmännyttiga bostadsföretag vill jag till en början framhålla att huvuddelen av de kommuner som har bostadsförmedling driver verksamheten i sådana former att den föreslagna sekretessbestämmelsen blir tillämplig.

Vidare vill jag erinra om att offentlighetsprincipen inte är tillämplig i bostadsförmedling som drivs av privata rättssubjekt. Allmänheten har alltså inte någon rätt att ta del av handlingar hos sådana organ, vilket betyder att det inte heller finns så stort behov av en bestämmelse om att vissa uppgifter ur sådana handlingar inte får lämnas ut. I varje fall har det inte kommit fram något som tyder på att det finns anledning att införa en uttrycklig bestämmelse om tystnadsplikt för dem som sysslar med bostadsförmedling hos privata rättssubjekt.

Den omständigheten att den föreslagna sekretessbestämmelsen inte omfattar alla former av bostadsförmedling bör följaktligen enligt min mening inte hindra att man inför bestämmelsen i fråga om ärenden om kommunal bostadsförmedling.

På grund av vad jag nu har sagt och med hänvisning till vad som i övrigt har anförts i remissprotokollet ansluter jag mig till det framlagda förslaget om ändring i 7 kap. 25 § sekretesslagen.

Jag biträder också förslaget om ändring i 9 kap. 17 § sekretesslagen. Detta innebär inget ställningstagande i sak till de ändringar i personalkontrollkungörelsen som rikspolisstyrelsen har föreslagit. Enligt min mening är den nu aktuella ändringen i sekretesslagen motiverad oavsett resultatet av de överväganden som f. n. pågår i justitiedepartementet med anledning av rikspolisstyrelsens framställning.

I detta sammanhang vill jag även ta upp en annan fråga. I prop. 1981/82:77 om formerna för den kyrkliga lagstiftningen m.m. har föreslagits en rad ändringar i grundlagsbestämmelserna om svenska kyrkan. Ändringarna, som avses träda i kraft den 1 januari 1983, innebär bl.a. att det allmänna kyrkomötet reformeras. Till följd härav har föreslagits att begreppet "allmänt kyrkomöte" i regeringsformen och tryckfrihetsförordningen skall bytas ut mot uttrycket "kyrkomötet". Propositionsförslaget har antagits som vilande av riksdagen (KU 1981/82:36).

Begreppet allmänt kyrkomöte förekommer också i 1 kap. 8 § sekretesslagen. Det bör även där ersättas med uttrycket kyrkomöte. Jag föreslår att den ändringen görs i detta sammanhang. I det nyssnämnda förslaget till ändring i tryckfrihetsförordningen angavs för tydlighets skull i en övergångsbestämmelse att den nya föreskriften skulle gälla också i fråga om tidigare allmänt kyrkomöte. Någon motsvarande övergångsbestämmelse synes inte behövas när det gäller sekretesslagen.

Föredraganden hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta lagförslaget.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

Bilaga 1

JUSTITIEDEPARTEMENTET	PROMEMORIA	Dnr
Enheten för lagstiftningsärenden ang.	1982-04-05	998-
stats- och förvaltningsrätt (L 6)		82

Sekretess i ärenden om bostadsförmedling?

Uppgifter om enskildas förhållanden är inte sekretessbelagda hos de nämnder inom kommunerna som handlägger ärenden om bostadsförmedling. Någon sekretess för sådana uppgifter gällde inte heller före den nuvarande sekretesslagens ikraftträdande.

I justitiedepartementets promemoria (Ds Ju 1981:17) Sekretesskydd och informationsbehov berördes inte frågan om sekretess i ärenden om bostadsförmedling.

Vid remissbehandlingen av promemorian förordade två remissinstanser, Svenska kommunförbundet och stadskansliet i Stockholm, att sekretess bör gälla i bostadsförmedlingsärenden. De yttrade följande.

Svenska kommunförbundet: I vissa fall har sekretesslagen även erhållit effekter som ursprungligen inte torde ha varit avsedda. Som exempel kan nämnas att vissa handlingar i ärende om förtur i bostadskö hos de socialvårdande myndigheterna omfattas av sekretess enligt 7 kap. 4 § men så snart dessa handlingar överlämnas till det kommunala förmedlingsorganet för tilldelning av lägenhet saknas möjlighet att sekretessbelägga materialet, som därför blir tillgängligt för allmänheten. Enligt styrelsen bör handlingar i ärenden av detta slag kunna sekretessbeläggas även i andra kommunala nämnder som har att handlägga ett sådant ärende.

Stadskansliet i Stockholm: Beträffande bostadsförmedlingsverksamheten gäller att bostadsförmedlingsorganen i förtursfallen regelmässigt får uppgifter om känsliga personliga förhållanden eftersom det är sådana uppgifter som kan grunda rätt till förtur. Dessa erhålls ofta från de sociala myndigheterna, kriminalvården eller läkare. Eftersom sekretess som huvudregel ej längre följer med en uppgift gäller att uppgiften för att vara sekretessbelagd måste vara sekretesskyddad hos den myndighet dit den inkommer. För bostadsförmedlingsverksamheten är detta ej fallet. Sekretesslagen innehåller inte någon regel som är att hänföra till denna verksamhet. Med hänsyn till arten av de personliga uppgifter som finns hos bostadsförmedlingsorganet och då dessa uppgifter ofta varit sekretessbelagda hos de myndigheter varifrån de kommit måste det nuvarande rättsläget anses djupt otillfredsställande. En författningsändring av innebörd att uppgifter om den enskildes personliga förhållanden blir sekretessbelagda inom bostadsförmedlingsverksamheten är därför angelägen. Det bör i detta sammanhang noteras att motsvarande uppgifter är sekretessbelagda vid ansökan om pensionärsbostad. Något skäl för att uppgifterna skall behandlas olika för att de avser ansökan om sådan bostad synes inte finnas. Huruvida en författningsbestämmelse skall följa huvudregeln och inplaceras som en ny punkt i kapitel 7 alternativt i kapitel 9 eller skall regleras i kapitel 13 om överföring av sekretess i vissa fall är en fråga som får bedömas vid författningsändring.

I regeringens proposition 1981/82:186 om ändring i sekretesslagen (1980:100), m.m. föreslås ingen ändring i sekretesslagen vad rör ärenden om bostadsförmedling. I propositionen (s. 39) anför föredragande statsrådet följande.

För egen del anser jag att det i och för sig finns skäl för att sekretess bör gälla för de känsligaste uppgifterna i ärenden om bostadsförmedling. Å andra sidan finns här onekligen ett betydande insynsintresse. Det är naturligtvis av stor betydelse att allmänheten kan få insyn i en myndighets verksamhet att förmedla bostäder, i all synnerhet i fråga om förtursärenden. Därtill kommer att någon sekretess inte gällde före den nya sekretesslagen. Inte heller gjordes det gällande av remissinstanserna vid tillkomsten av den nya sekretesslagen att det skulle finnas något behov av sekretess i detta avseende. Med hänsyn härtill ställer jag mig f.n. något tveksam till förslaget att nu införa sekretess på området. Frågan bör beredas utförligare innan något förslag läggs fram. Jag avser att remissbehandla de båda remissyttrandena i denna del. Jag föreslår med andra ord nu ingen ändring av sekretesslagen på denna punkt.

Den principfråga som de återgivna remissyttrandena ger upphov till är alltså om sekretess över huvud taget bör gälla i ärenden om bostadsförmedling. Om sekretess anses böra gälla i sådana ärenden, inställer sig frågan om sekretessen bör begränsas till de s.k. förtursfallen eller om sekretessen bör gälla generellt i förmedlingsärenden.

Sammanställning av remissyttrandena över promemorian ang. sekretess i ärenden om bostadsförmedling

1 Remissinstanser

Efter remiss har yttranden över promemorian avgetts av kammarrätten i Göteborg, justitieombudsmannen Sigvard Holstad (JO), socialstyrelsen, Svenska kommunförbundet, Stockholms kommun, Göteborgs kommun, Malmö kommun och Umeå kommun.

Stockholms kommun har som sitt yttrande åberopat en av föredragande borgarrådet upprättad promemoria. Kommunen har därjämte överlämnat yttranden av styrelsen för Stockholms bostadsförmedling och stadskansliet i kommunen. Styrelsen för Stockholms bostadsförmedling har som sitt yttrande åberopat ett av Stockholms bostadsförmedlingskontor avgivet tjänsteutlåtande.

Malmö kommun har förutom eget yttrande överlämnat yttrande från fastighetsnämnden i kommunen.

Umeå kommun har som sitt yttrande åberopat ett av fastighetskontoret i kommunen avgivet yttrande.

2 Synpunkter på promemorian

Socialstyrelsen, Svenska kommunförbundet, Stockholms kommun, styrelsen för Stockholms bostadsförmedling, stadskansliet i Stockholm, Göteborgs kommun, Malmö kommun, fastighetsnämnden i Malmö kommun och Umeå kommun förordar att sekretess skall gälla i ärenden om bostadsförmedling. Av dessa remissinstanser förordar *socialstyrelsen, Stockholms kommun, styrelsen för Stockholms bostadsförmedling och stadskansliet i Stockholm* att sekretessen begränsas till de s.k. förtursfallen. Enligt *Umeå kommun* bör sekretessen utformas så att den medger största möjliga öppenhet.

Kammarrätten i Göteborg anser sig inte kunna tillstyrka särskilda sekretessregler i ärenden om bostadsförmedling medan *JO* avstyrker att sådana regler införs.

2.1 Remissinstanser som tillstyrker sekretess i bostadsförmedlingsärenden

Socialstyrelsen tillstyrker för sin del på i promemorian anförda grunder att sekretess bör gälla i ärenden om bostadsförmedling men anser att den bör begränsas till de s.k. förtursfallen.

Svenska kommunförbundet vidhåller de synpunkter som förbundet framförde i sitt remissyttrande över justitiedepartementets promemoria

”Sekretesskydd och informationsbehov” (Ds Ju 1981:17) angående behovet av att kunna sekretessbelägga handlingar i ärenden hos kommunal bostadsförmedling. Sekretessbelagd handling, som överlämnas från socialnämnd till kommunalt bostadsförmedlingsorgan för tilldelning av lägenhet, bör kunna sekretessbeläggas även hos förmedlingsorganet. Gällande sekretesslag omöjliggör en sådan sekretessbeläggning och bidrar härigenom till att förhindra att erforderligt samarbete sker mellan de kommunala nämnder som har att handlägga bostadsförmedlingsärenden. Det kan inte anses motiverat att uppgifter om enskilda personliga förhållanden, som normalt är sekretessbelagda hos de socialvårdande myndigheterna t.ex. läkarintyg för tilldelning av förtur i bostadskö, utan vidare skall kunna utlämnas till allmänheten i varje annat kommunalt organ, som har att medverka vid tilldelningen av sådan lägenhet.

Förbundet är väl medvetet om det betydande insynsintresse som finns inom detta område och att allmänheten bör ha sådan rätt till insyn framför allt då det gäller förtursärenden. I detta sammanhang vill styrelsen framhålla att allmänhetens kontroll inom denna del av den kommunala verksamheten kan utövas dels besvärsvägen genom rätten att anföra kommunalbesvär över det kommunala beslutet i ärenden av detta slag, dels genom de av kommunfullmäktige valda revisorernas årliga granskning av de kommunala nämndernas verksamhet enligt 5 kap. kommunallagen. Härtill kommer att möjlighet fanns redan enligt tidigare gällande sekretesslag att sekretessbelägga handlingar i ärenden av detta slag både i socialnämnd och i det kommunala förmedlingsorganet. Styrelsen får i denna del hänvisa till JO:s ämbetsberättelse 1968 s. 500 f. Av detta uttalande framgår bl.a. att läkarintyg och annan handling, som hörde till ett socialvårdsärende och som lånats in till den kommunala bostadsförmedlingen, följde samma regler som tillämpades på det ursprungliga ärendet och inte förändrade ”status genom att komma in till och förvaras hos bostadsförmedlingen”. Eftersom gällande sekretesslag inte medger någon motsvarande sekretessbeläggning blir följderna att bostadsförmedlingsorgan, som förvägras att erhålla sådana uppgifter från socialnämnd, anser sig förhindrat att kunna tilldela sökanden förtur i bostadskön. I enlighet med vad förbundet föreslagit i sitt tidigare omnämnda remissyttrande anser förbundet att hos socialnämnd sekretessbelagda handlingar i ärenden om förmedling av bostad bör kunna sekretessbeläggas i samma omfattning hos andra kommunala nämnder som har att handlägga ett sådant ärende.

Stockholms kommun biträder den uppfattning som styrelsen för Stockholms bostadsförmedling och stadskansliet i Stockholm har gett uttryck för.

Styrelsen för Stockholms bostadsförmedling (som åberopat ett tjänsteutlåtande av Stockholms bostadsförmedlingskontor) framhåller att kontoret årligen handlägger 4 000–4 500 ansökningar om förtur till bostad. Förtur

beviljas endast när särskilt starka sociala eller medicinska skäl föreligger. De skäl som åberopas måste styrkas av exempelvis läkare, kurator eller socialsekreterare.

Kontoret utreder varje förtursansökan i syfte att bedöma behovet av förtur till bostad. Som underlag för förtursbedömningen tar kontoret regelmässigt emot uppgifter om känsliga personliga förhållanden. Det kan gälla uppgifter ur sjukhusjournaler om exempelvis psykiska sjukdomar, yttranden från sociala myndigheter rörande alkohol- och narkotikamissbruk, yttranden från kriminalvården m.m.

Kontoret anser att det givetvis är viktigt att allmänheten kan ha insyn i bostadsförmedlingsverksamheten. Därför bör insynen i förmedlingens arbete tillgodoses så långt det är möjligt. Det är emellertid samtidigt djupt otillfredsställande att handlingar som är sekretesskyddade hos andra myndigheter inte kan skyddas också hos bostadsförmedlingen. Frånvaron av sekretess i bostadsförmedlingsverksamheten kan leda till betydande olägenheter för personer som av sociala eller medicinska skäl söker förtur till bostad.

Det är exempelvis i dag möjligt för grannar till "förturshushåll" att hos bostadsförmedlingen informera sig om sina nya grannars ev. sjukdomar, missbruk eller kriminellt förflutna. Pågående rehabilitering kan därmed komma att försvåras eller i sämsta fall omintetgöras. Genom bostadsförmedlingens handlingar kan man exempelvis också ta reda på till vilken adress kvinna, som tidigare misshandlats i sin bostad, flyttat. Därvid finns risk för fortsatta trakasserier. Med åberopande av sådan händelse kan kvinnan i dag få sin nya adress sekretesskyddad hos folkbokföringsmyndigheten. Konsekvensen kräver att den nya adressen bör kunna beläggas med sekretess även hos bostadsförmedlingen. Listan kan göras lång på exempel hur frånvaron av sekretess hos bostadsförmedlingen kan missbrukas när det gäller ärenden, som rör förtur till bostad.

Kontoret understryker slutligen att sekretess endast är aktuell i samband med ansökningar om s.k. social eller medicinsk förtur. Vid reguljär förmedling finns vanligen inte handlingar som motiverar sekretesskydd. Beträffande allmänhetens insynsintresse i förtursärenden anser kontoret att detta tillfredsställande tillgodoses genom att beslut om förtur till bostad fattas av politiskt valda förtroendemän. Tjänstemannabeslut kan meddelas endast om ett bostadsärende enligt riktlinjer som utfärdats av bostadsförmedlingsstyrelsen tveklöst leder till positivt eller negativt beslut.

Bostadsförmedlingskontoret anser sammanfattningsvis att handlingar i ärenden rörande social eller medicinsk förtur till bostad skall kunna beläggas med sekretess. Därvid är det givetvis främst bostadssökandens åberopade skäl till förtur som skall sekretesskyddas. Ett minimiskydd bör vara att när uppgift inhämtas från annan myndighet, där uppgiften är sekretesskyddad, skall uppgiften kunna beläggas med sekretess också hos bostadsförmedlingen.

Stadskansliet i Stockholm framhåller att man tidigare vid kontakt med justitiedepartementet och även i yttrande över promemorian "Sekretessskydd och informationsbehov" har påpekat att det är djupt otillfredsställande att de många gånger mycket känsliga handlingar som inges till stöd för yrkande om förtur till bostad inte är sekretessbelagda hos bostadsförmedlingen. Däremot skulle samma handlingar varit sekretessbelagda om de förekommit i något ärende inom socialtjänsten. Vidare skulle handlingar av samma art och innehåll vara sekretessbelagda hos socialtjänsten om de avsåg förtur till pensionärsbostad. Denna skillnad är inte motiverad. För att klargöra vilken typ av handlingar det här kan vara fråga om bifogas några handlingar som förekommit i förtursärenden (handlingarna finns inte med i remissammanställningen). Av det anförda framgår att stadskansliet vidhåller att sekretess bör gälla i ärenden om bostadsförmedling men begränsas till de s.k. förtursfallen.

Göteborgs kommun anser att sekretess bör gälla i ärenden om bostadsförmedling när det gäller känsliga personuppgifter. I dessa ärenden hör allmänhetens krav på insyn i myndighetens verksamhet vika för den enskildes berättigade krav på sekretesskydd. Kommunen finner att en rimlig avvägning mellan insynsintresse och integritetsskydd skulle vara att låta uppgifter om enskildas personliga förhållanden i ärenden om bostadsförmedling omfattas av det s.k. raka skaderekvisitet i sekretesslagen.

Malmö kommun ansluter sig till de synpunkter som fastighetsnämnden i kommunen framför. Kommunen biträder således uppfattningen att sekretess bör gälla i bostadsförmedlingsärenden.

Fastighetsnämnden i Malmö kommun påpekar att Malmö kommun har avgett yttrande över dels offentlighetskommitténs betänkande "Offentlighet och sekretess" (SOU 1966:60-61), dels offentlighets- och sekretesslagstiftningskommitténs betänkande "Lag om allmänna handlingar" (SOU 1975:22), dels justitiedepartementets promemoria Ds Ju 1977:1 "Handlingssekretess och tystnadsplikt". I ett vart av de tre yttrandena har kommunen påtalat behov av sekretess vid bostadsförmedling. I prop. 1979/80:2 som låg till grund för 1980 års sekretesslag har detta noterats i Del B s. 378.

Det i den nu överlämnade promemorian intagna uttalandet av föredragande statsrådet att det vid tillkomsten av den nya sekretesslagen inte av remissinstanserna gjorts gällande att det skulle finnas något behov av sekretess vid bostadsförmedling är alltså inte riktigt.

De av Svenska kommunförbundet och stadskansliet i Stockholm framförda uppfattningarna i frågan, som redovisas i promemorian, delas sålunda helt av fastighetsnämnden.

Umeå kommun påpekar att det vid bedömningen av sekretessbehovet i bostadsförmedlingsärenden inställer sig ett antal motstridiga intressen.

För ett införande av sekretessbestämmelser talar att bostadsförmedlingen för sin behovsbedömning måste få tillgång till uppgifter om enskilda

personers familjesituation och förhållanden i övrigt. Ofta skulle ett otillbörligt utlämnande av dessa uppgifter vara ytterligt obehagligt för de berörda och allmänintresset av dessa upplysningar torde ofta vara ringa.

Sannolikt råder i dag det förhållandet att många såväl enskilda sökande som myndighetspersoner lämnar uppgifter till bostadsförmedlingarna i tron att uppgifterna om enskilda personer är sekretesskyddade hos förmedlingen.

Ovanstående talar för att frågan om sekretessbestämmelser för bostadsförmedlingarna bör lösas snarast.

Mot ett införande av sekretess i förmedlingarnas verksamhet talar emellertid bl.a. behovet av att förmedlingarna kan lämna korrekta uppgifter till hyresvärdarna. Vid exempelvis byten där bostadsförmedlingen medverkar åligger det förmedlingen att lämna "betryggande uppgifter om den föreslagna hyresgästens kvalifikationer" (Hyreslagstiftningssakkunnigas betänkande s. 358).

Även i övrigt medverkar bostadsförmedlingen vid många överenskommelser om förhyrning där det ej torde vara förenligt med bestämmelserna i 30 § avtalslagen och med "god sed" att uppsåtligt undanhålla uppgifter som förmedlingen inser eller borde inse är av väsentlig betydelse för motparten vid dennes bedömning av t.ex. om en viss person är lämplig som hyresgäst i en viss fastighet.

Vid exempelvis anskaffandet av bostäder för sådana som skall återanpassas efter alkohol- och drogmissbruk är det ofta helt avgörande för resultatet att bostadsförmedlingen och bostadsföretagen har ett sådant samarbete att den som skall återanpassas inte erbjuds lägenhet i ett hus där det redan finns svåra missbruksproblem.

Oavsett de rent juridiska aspekterna på ett "uppsåtligt förtigande" från förmedlingarnas sida skulle en för snäv sekretessbestämmelse kunna leda till att bostadsföretagens förtroende för förmedlingarna så försvagades att förmedlingarna inte skulle kunna lösa många av sina svåra uppgifter.

Många bostadsförmedlingar har frångått kötiden som förmedlingsprincip. Istället sker all förmedling efter den s.k. behovsprincipen. Detta medför att de ärenden som kan ifrågasättas inte bara är något enstaka förtursärende utan det kan gälla vilket ärende som helst. Detta talar för att förmedlingarna måste vinnlägga sig om största möjliga öppenhet gentemot allmänheten. Sekretessbestämmelserna bör utformas med beaktande av detta behov av öppenhet.

Observeras bör att tillämpningen av behovsprincipen innebär att sekretessbestämmelser inte kan begränsas till att gälla endast vissa ärenden (förturer).

Trots de skäl som talar mot ett införande av sekretess i bostadsförmedlingarnas verksamhet framstår dock intresset av att skydda den enskildes integritet som så starkt att någon form av sekretess bör införas. Detta särskilt

som en mera allmän kännedom om att uppgifter hos bostadsförmedlingen ej är sekretesskyddade sannolikt också skulle leda till svårigheter för förmedlingarna att få erforderliga uppgifter.

Bestämmelserna bör dock utformas så att de medger största möjliga öppenhet. Den form av sekretess som gäller för allmän försäkringskassa har offentlighet som huvudregel, men uppgift får inte lämnas om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Samma grad av sekretess ter sig rimlig för bostadsförmedlingarnas verksamhet.

Försäkringskassan kan vidare utan hinder av sekretessen lämna uppgift till enskild om detta föreskrivs i lag om allmän försäkring. För bostadsförmedlingarnas verksamhet vore det önskvärt att motsvarande regel infördes om undantaget är motiverat av bestämmelserna i hyreslagen eller vedertagen rättspraxis i hyresmål.

Som redan anförts kan sekretessen inte begränsas till att endast gälla s.k. förtursärenden enär många förmedlingar förmedlar samtliga lägenheter efter behov.

2.2 Remissinstanser som inte tillstyrker sekretess i bostadsförmedlingsärenden

Kammarrätten i Göteborg påpekar att den nya sekretesslagen inte ger något skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden i ärenden om bostadsförmedling. Detta är en följd av att lagen saknar särskilda bestämmelser om sekretess i sådana ärenden och att den inte heller medger att sekretess förs över från annan verksamhet, annan myndighet eller andra ärenden till ärenden om bostadsförmedling. Före den nuvarande sekretesslagen gällde inte heller någon sekretess för sådana uppgifter. Om ett läkarintyg lämnades in i ett bostadsförmedlingsärende eller upprättades i ett sådant ärende kunde det inte utan vidare sekretessbeläggas. Endast om intyget hörde till ett ärende rörande hälsovård, sjukvård eller socialhjälp eller annat ärende, vars handlingar fick sekretessbeläggas enligt då gällande lag, kunde man vägra att lämna ut det (jfr JO:s ämbetsberättelse 1968 s. 500 f). Då gällde nämligen att sekretessen i princip följde en handling oavsett var den befann sig. Någon motsvarighet till den regeln finns alltså inte i den nya sekretesslagen. Man kan därför konstatera att den nya lagstiftningen i detta avseende i viss mån medfört en försämring av sekretesskyddet för den enskilde.

Kammarrätten saknar närmare underlag för att bedöma hur vanliga förtursfallen är och hur känsliga uppgifterna om de enskildas personliga förhållanden kan vara. I kommunförbundets promemoria den 10 april 1980 om kommunal bostadsförmedling (s. 2) pekas på att tendenserna till att

människor med sociala problem samlas i samma område eller kanske t.o.m. i samma hus har förstärkts under senare år och att en förutsättning för att den ogynnsamma utvecklingen skall kunna brytas är bl.a. att samhället koncentrerar sina resurser på att lösa just dessa gruppers bostadssituation. Om förtursfallen sägs bl.a. följande (s. 5). I vissa fall kan det vara motiverat att bostadsförmedlingen gör speciella insatser för att skaffa bostad åt särskilt utsatta personer. Ett samarbete kan då behöva inledas med utomstående organ. Exempelvis kan detta gälla kriminalvårdens frivård som behöver tillgång till bostäder för personer som lämnar anstalt. Om frivården skall lyckas beror i stor utsträckning på om vederbörande kan beredas lämplig bostad. Ett förtroendefullt samarbete mellan skyddskonsulentorganisationen, bostadsförmedlingen och berörda fastighetsägare är därvid nödvändigt.

Eftersom bostadsförmedlingen är ett instrument i den sociala omsorgen, är det uppenbart att uppgifter av mera känslig natur i vissa fall måste inhämtas av förmedlingsorganen för att beslutsunderlaget skall bli så fullständigt som möjligt. Det är därför angeläget att frågan om sekretesskydd för dessa uppgifter tas upp.

Till en början bör slås fast att det krävs starka skäl för att utvidga möjligheterna att hemlighålla uppgifter och därigenom inskränka medborgarnas grundlagsskyddade rätt att ta del av allmänna handlingar. Som departementschefen uttalat i regeringens proposition 1981/82:186 om ändring i sekretesslagen (s. 39) finns i detta sammanhang ett betydande insynsintresse. Det är nämligen av stor betydelse att allmänheten kan få insyn i en myndighets verksamhet att förmedla bostäder, i all synnerhet när det gäller förtursfallen. För att allmänhetens krav på insyn här skall få vika måste det föreligga ett stort behov av sekretess.

Sekretess i bostadsförmedlingsärenden bör tillskapas endast om hänsynen till den enskildes personliga förhållanden kräver det. De uppgifter om den enskilde som finns i normalfallen av bostadsförmedling kan rimligen inte vara av sådan beskaffenhet att det är nödvändigt med sekretess. Handlingarna i dessa fall torde innehålla sedvanliga uppgifter om namn, adress, familjens storlek etc. Sådana uppgifter finns ju att tillgå på andra håll. Annat förhåller det sig med de fall där det förekommer uppgifter av mera känslig natur, t.ex. om någons hälsotillstånd. I de flesta fall är det väl här fråga om förtursfall. Det finns naturligtvis, såsom departementschefen anmärkt, i och för sig skäl att sekretess bör gälla för dessa uppgifter, men å andra sidan, vilket likaså har påpekats, är också kravet på insyn starkt i förtursfallen.

Kammarrätten anser att underlaget är otillräckligt för att kunna tillstyrka att en särskild regel om sekretess i ärenden om bostadsförmedling förs in i sekretesslagen. Om sekretess skall gälla bör, särskilt med beaktande av kravet på insyn, endast de allra känsligaste uppgifterna om den enskildes personliga förhållanden omfattas av sekretessen. Om sådana uppgifter till

allra största delen inhämtas genom att handlingar från andra myndigheter lånas in till bostadsförmedlingsorganen, är det möjligt att målet kan nås genom att tillskapa en regel om överföring av sekretess.

Avslutningsvis vill kammarrätten peka på att avsaknaden av sekretess i detta sammanhang efter den nya sekretesslagens ikraftträdande kan ha lett till att myndigheter, där uppgifter finns om enskildas personliga förhållanden och där dessa uppgifter är sekretesskyddade, i stor utsträckning känner sig förhindrade att lämna ut uppgifterna till förmedlingsorganen. Vid prövning om risk för skada kan uppkomma om uppgifterna lämnas ut skall bl.a. beaktas om dessa är sekretesskyddade hos den mottagande myndigheten. Om förmedlingsorganen får bristfälligt underlag för sin verksamhet på grund av att uppgifter om enskildas personliga förhållanden inte lämnas ut, är det angeläget att åtgärder vidtas.

JO framhåller att stadskansliet i Stockholm i sitt yttrande över promemorian (Ds Ju 1981:17) har uppgivit att bostadsförmedlingsorganen i förtursfallen regelmässigt får uppgifter om känsliga personliga förhållanden och att dessa uppgifter ofta erhålls från de sociala myndigheterna, kriminalvården eller läkare. Mot den bakgrunden vill JO inte bestrida att det kan finnas skäl för sekretess i förtursfallen. Men därmed är naturligtvis inte sagt att sekretess verkligen bör införas. Mot sekretessintresset måste ju vägas intresset av insyn i denna typ av ärenden. JO delar departementschefens inställning att detta intresse är betydande.

JO anser att insynsintresset när det gäller bostadsförmedlingen väger tyngre än det motstående intresset av sekretesskydd. Att uppgifterna är hemliga på annat håll gör det inte nödvändigtvis motiverat att sekretessbelägga dem hos bostadsförmedlingen. I regel finns ju inte samma intresse av insyn i de ärenden där uppgifterna i övrigt finns. Det kan tilläggas att frågan om sekretess naturligtvis också måste bedömas rent praktiskt. Har några olägenheter av gällande ordning iakttagits, kan detta vara ett skäl till sekretessbeläggning. Men att några sådana iakttagelser gjorts framgår inte av den remitterade promemorian.

Med hänvisning till det sagda avstyrker JO att sekretess införas i ärenden om bostadsförmedling. För den händelse sekretess ändå skulle införas bör den begränsas i görligaste mån.

3 Övriga synpunkter

Svenska kommunförbundet framhåller angelägenheten av att sekretesslagen inte försvårar det nödvändiga samarbetet mellan kommunala nämnder och styrelser. Den särart, som kännetecknar den kommunala verksamhetens organisation och arbetsformer, synes inte i tillräckligt hög grad ha beaktats vid utformningen av de olika bestämmelserna om informationsutbyte mellan myndigheter. Den restriktivitet, som får anses känneteckna tillämpningen av

främst det omvända skaderekvisitet enligt den rättspraxis som hittills har utbildat sig, försvarar och i vissa fall omöjliggör nödvändigt samarbete mellan bl.a. kommunala nämnder och självständiga verksamhetsgrenar inom sådana organ. I de fall den kommunala nämnden har till uppgift att bistå enskilda kommunmedlemmar eller på annat sätt hjälpa eller skydda en person utan att för den skull en lagstadgad skyldighet föreligger att ingripa, bör enligt förbundet sekretessbestämmelserna inte få hindra ett önskvärt samarbete mellan olika myndigheter. Förbundet åsyftar bl.a. sådana fall som förbundet berört i sitt tidigare remissyttrande, nämligen samarbete inom en rehabiliterings- eller anpassningsgrupp med representanter för olika myndigheter samt mellan socialtjänsten och skolan i sådant fall då samtycke till uppgiftslämnande inte har givits eller har kunnat erhållas. Förbundet får även erinra om att riksdagen i samband med nya sekretesslagens tillkomst uttryckligen förutsatte att frågan om sekretessen mellan myndigheter skulle göras till föremål för ytterligare överväganden (prop. 1979/80:2 s. 90 och 460). I enlighet med vad förbundet framfört i sitt tidigare remissyttrande i detta ärende är det därför angeläget att en sådan utredning kommer till stånd.

Göteborgs kommun framhåller att en avvägning mellan insynsintresse och sekretess bör göras när det gäller uppgifter om enskilda personliga förhållanden även i ärenden om bostadsanpassningsbidrag. I dessa ärenden krävs i allmänhet intyg från läkare och sjukgymnast, vilka innehåller uppgifter som ofta visar i stor utsträckning vilken sjukdom som den bidragssökande lider av. Jämväl uppgifter om enskilda personliga förhållanden i ärenden om bostadsanpassningsbidrag bör sålunda omfattas av sekretess med det raka skaderekvisitet.

Bilaga 3

Det remitterade förslaget

Förslag till

Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs i fråga om sekretesslagen (1980:100)¹
 dels att 9 kap. 17 § skall ha nedan angivna lydelse,
 dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 7 kap. 25 §, av nedan angivna
 lydelse.

Nuvvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.
 25 §

Sekretess gäller i ärende om kommunal bostadsförmedling för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider betydande men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

9 kap.
 17 §

Sekretess gäller, om inte annat följer av 18 §, i

1. utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål,	2. angelägenhet, som avser användning av tvångsmedel i sådant mål eller i annan verksamhet för att förebygga brott eller som avser sådan personalkontroll som enligt särskilda bestämmelser sker i fråga om tjänster av betydelse för rikets säkerhet,
2. angelägenhet, som avser användning av tvångsmedel i sådant mål eller i annan verksamhet för att förebygga brott,	3. åklagarmyndighets, polismyndighets eller tullmyndighets verksamhet i övrigt för att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i verksamhet, som avses i första stycket, för anmälan eller utsaga från enskild, om det kan antas att fara uppkommer för att någon utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

¹Lagen omtryckt 1980:880.

